



بررسی ارتباط بین ساختار مالکیت و اجتناب از مالیات در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

زینب میرزایی^a

^a دانش آموخته گروه حسابداری، واحد علوم و تحقیقات مازندران، دانشگاه آزاد اسلامی، مازندران، ایران

نویسنده مسئول: نام (mirzaii.z1362@gmail.com)

چکیده: هدف این تحقیق بررسی ارتباط بین ساختار مالکیت و اجتناب از مالیات در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است. قلمرو مکانی این تحقیق شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و قلمرو زمانی سال های بین ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ است. در این تحقیق به پیروی از کار پلسکو (۲۰۰۴) و دسای و دارماپالا (۲۰۰۶) از تفاوت بین سود حسابداری (سود قبل از مالیات) و درآمد مشمول مالیات به عنوان معیار اجتناب از پرداخت مالیات استفاده گردید. مالکیت نهادی، درصد سهام شناور و مالکیت دولتی به عنوان ساختار مالکیت در نظر گرفته شد. بر اساس روش حذف سیستماتیک تعداد ۹۲ شرکت از ۳۵۸ شرکت به عنوان نمونه نهایی تحقیق انتخاب گردید. روش تحقیق به صورت کتابخانه‌ای و تحلیلی - علی بوده و به منظور انجام آزمون فرضیه‌ها، از روش تحلیل همبستگی استفاده شد. نتایج تحقیق نشان داد بین مالکیت نهادی و اجتناب از مالیات در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد. بین درصد سهام شناور و اجتناب از مالیات در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود ندارد. و در نهایت، بین مالکیت دولتی و اجتناب از مالیات در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد.

کلمات کلیدی: مالکیت نهادی، درصد سهام شناور، مالکیت دولتی، اجتناب از مالیات.

۱. مقدمه

در یک نگاه کلی حاکمیت شرکتی، شامل ترتیبات حقوقی، فرهنگی و نهادی می شود که سمت و سوی حرکت و عملکرد شرکت ها را تعیین می کنند. عناصری که در این صحنه حضور دارند، عبارتند از سهامداران و ساختار مالکیت ایشان، اعضاء هیئت مدیره و ترکیبات شان، مدیریت شرکت که توسط مدیر عامل یا مدیر ارشد اجرایی هدایت می شود و سایر ذینفع ها که امکان اثرگذاری بر حرکت شرکت را دارند. در این میان آنچه که بیشتر جلب توجه می کند حضور روزافزون سرمایه گذاران نهادی و حقوقی در دایره مالکین شرکت های سهامی عام و تأثیری است که حضور فعال این گروه بر نحوه حکمرانی و تولید بر سازمان ها و همچنین عملکرد آنها می تواند داشته باشد (دایرنگ و همکاران^۱، ۲۰۱۱). ساختار مالکیت حاصل مجموعه ای از تصمیمات است که منعکس کننده تاثیر سهامداران و فعالیت قابل انتقال در بازار سهام است. بعبارت دیگر ساختار مالکیت یک شرکت منعکس کننده تصمیماتی است که توسط سهامداران فعلی و بالقوه آن گرفته می شود. ساختار مالکیت شرکتها با عملکرد شرکتها رابطه مثبت و بااهمیتی دارد یعنی هرچه ساختار مالکیت یک شرکت قوی تر باشد عملکرد آن شرکت نیز قوی تر خواهد بود (نمازی و کرمانی، ۱۳۸۷).

از سوی دیگر، هزینه های مالیاتی یکی از هزینه های عمده ای هستند که افراد و شرکت ها به موجب فعالیت های درآمدزایی خود باید با آن روبه رو شوند. به دلیل آن که پرداخت مالیات ثروت را از شرکت و مالکان آن به دولت منتقل می کند، اغلب شرکت ها اقدامات مدیریتی خود را به گونه ای برنامه ریزی و اجرا می

¹ Dyreng et al